

Plan för likabehandling och mot kränkande behandling

Förskolan LÄR Nacka

Läsår 2021/2022

Antagen 2021 09 20

LÄR
-FÖRSKOLA
SKOLA

Innehållsförteckning

Inledning

Vision och Mål

Främjande arbete

Ansvarsfördelning-delaktighet

Förebyggande arbete med främjande åtgärder

Riktlinjer och rutiner för att förhindra diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller annan kränkande behandling

Åtgärdande arbete

Utreda och åtgärda

Utreda och dokumentera

Bilaga 1 Utredning om kränkande behandling

Bilaga 2 Åtgärder vid kränkande behandling

Bilaga 3 Uppföljning av åtgärder vid kränkande behandling

Bilaga 4 Berörda lagtexter

Bilaga 5 Diskrimineringsgrunderna

Bilaga 6 Definitioner av begrepp

Inledning

Alla barn på förskolan LÄR ska känna sig trygga. Trygghet är en grundförutsättning för barns utveckling och lärande. Barnen ska med tillförsikt och glad förväntan kunna gå till förskolan som ska präglas av trygghet, respekt och ansvarstagande. Utgångspunkten är att alla skall ha lika möjligheter utifrån sina egna individuella egenskaper, förmågor och förutsättningar.

Alla – barn såväl som vuxna – har rätt att bli behandlade som individer på lika villkor och varje form av kränkande behandling mellan barn-barn, vuxen-barn och vuxen-vuxen är i strid med de grundläggande värden som vårt samhälle vilar på.

Utbildningen i LÄR's organisation skall genomsyras av en demokratisk grundsyn om alla människors lika värde. Det är en rättighet för barn och vuxna att inte bli diskriminerade eller kränkta på annat sätt. Alla individer har samma rättigheter att bli accepterade oavsett kön, sexuell läggning, könsidentitet, religion, trosuppfattning, funktionshinder eller ålder. All form av diskriminering och kränkande behandling på dessa grunder strider både mot lagen och förskolans vision.

I enlighet med Skolverkets bestämmelser om trygghet i förskolan, skollagen och diskrimineringslagen samt förordningen om barns deltagande i arbetet för likabehandling och mot kränkande behandling.

Lagarnas krav kan förenas i en plan där det redogörs för vilka åtgärder vi avser att påbörja eller genomföra under kommande året. Att vi utvärderar och beskriver hur våra planerade åtgärder har genomförts och att vi beskriver systematiken. Att det finns beskrivet hur barnen varit delaktiga i upprättandet av planen samt hur vårdnadshavarna blir informerade om innehållet

Vision och mål

Vision: I Förskolan och på skolan LÄR ska alla barn, elever och vuxna bli behandlade med respekt och ingen ska utsätta andra eller utsättas för någon form av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Mål:

Förskolan LÄR ska vara en förskola där alla känner sig trygga och möts med respekt.

Förskolan LÄR ska vara fri från mobbing, våld, rasism, trakasserier, sexuella trakasserier eller andra former av kränkande behandling

Främjande arbete

Syftet med främjande arbetet är att förstärka respekten för allas lika värde.

Mål:

Samtliga pedagoger och vårdnadshavare skall ha god kännedom om arbetet med likabehandlingsplanen och planen mot kränkande behandling.

Alla barn ska ha möjlighet att visa solidaritet och stimulans till samspel och få hjälp att bearbeta konflikter samt reda ut missförstånd, kompromissa och respektera varandra.

Pedagogerna skall samarbeta för att erbjuda en god miljö för utveckling, lek och lärande där gemensamma regler upprättas och respekteras.

Pedagogerna skall ge barn förståelse för att alla har lika värde oavsett bakgrund och visa på sambandet mellan inflytande och ansvar samt vilka värden som kännetecknar en demokrati.

Samtliga vårdnadshavare skall uppleva att vi gemensamt arbetar med barnens utveckling.

Hur ska målen nås?

Säkerställa att alla pedagoger har kunskap om vad diskriminering, trakasserier, kränkande behandling och konflikter innebär samt skillnaden mellan dem.

Att alla pedagoger arbetar aktivt och regelbundet med ett reflekterande normkritiskt förhållningssätt genom att diskutera, problematisera sina egna normer, värderingar och attityder.

Vid läsårstart går vi gemensamt igenom innehållet LÄRs plan för likabehandling och mot kränkande behandling.

Värdegrundsfrågor är stående punkter i arbetslagsmöten samt pedagogmöten

Dagligt arbete i barngrupperna kring kamratskap och trivsel (kompissol, kompissamtal mm)

Regelbundna samtal med vårdnadshavare kring värdegrundsfrågor, i den dagliga kontakten och vid utvecklingssamtal.

LÄRs plan för likabehandlingsplan och mot kränkande behandling lyfts på föräldramöten och på föräldrasamverkansråd samt vid inskolning.

Pedagogerna ansvarar för att barnen får delta i olika former av demokratiskt beslutsfattande.

Pedagogerna skapar utrymme och uppmuntrar barnen att uttrycka sina åsikter och tankar.

Pedagogerna upprättar gemensamma regler tillsammans med barnen samt handleder dem att ta ansvar för sina egna handlingar.

Pedagoger som är närvarande

Vi tillämpar aktiv konflikthantering där man lyssnar på berörda och får hjälp i konflikten, att säga eller göra förlåt

Ansvarsfördelning- delaktighet

Huvudman/rektor/skolledning

- följa förskolans värdegrund och regler
- vara en god förebild
- ett övergripande ansvar för att tid och resurser avsätts till förebyggande arbete (upprättande av gemensamma normer och regler, psykosociala enkäter mm)
- pågående arbeten/fall (stöttning av personal vid t ex samtal med föräldrar)
- fortbildning
- uppföljning, kvalitetssäkra
- undersöka, analysera, följa upp och åtgärda -ansvarar för delegering av arbetet
- tillsammans med personal, utvärdera och följa upp likabehandlingsarbetet
- göra anmälan till huvudman, socialtjänsten, polis eller arbetsmiljöverket.

Personal

- följa förskolans värdegrund och regler
- vara en god förebild för barn och elever, skapa relationer - agera/säga till direkt när man ser att kränkande behandling förekommer, följa upp och återkoppla.
- anmälan till rektor och/eller socialtjänsten
- rapportera till rektor vid kännedom om att kränkande behandling förekommit
- främjande och förebyggande arbete med resp. barngrupp ex gruppindelningar sköts alltid av vuxen, ge barn metoder för kamratsamtal, regelbundna värdegrundssamtal, utvärderingar, gruppövningar mm.
- skapa trygghet och arbetsro i grupperna.
- på föräldramötena informera om ordning och regler samt diskutera dilemman som hör till värdegrundsarbetet.
- Informera kontinuerligt om vårt likabehandlingsarbete på tex Prion

Vårdnadshavare

- följa förskolans värdegrund och regler
- vara en god förebild för sina barn
- lyssna på sina barn/vara uppmärksam på signaler från barn eller vuxna.
- ta kontakt med lärare eller rektor när de får reda på om något hänt.

Barn

- följa förskolans värdegrund och regler
- respektera alla barn och vuxna
- vara aktiv och medverka i värdegrundsarbete

Förebyggande arbete med aktiva åtgärder

Verksamhetens och avdelningens arbete mot diskriminering och kränkande behandling

Namn LÄR Nacka   Datum 2021 09 20

Kartläggning och analys av nuläget på avdelningen avseende kränkande behandling
Nulägesanalys omkring barngruppen (vem leker med vem, vilka lekar leker de, hur är tonen och förhållningssättet) (trygghetsvandringar, observationer, enkäter, samtal)

I grupper har alla pedagoger utvärderat:

Hur vi arbetar med att förhindra och förebygga kränkande behandling (Åtgärder)

Vad behöver vi utveckla (Planen)

Barns deltagande i planarbetet

Att upptäcka diskriminering och kränkning

Varje grupp har utvärderat planen. Rektor har sammanställt och går igenom förändringar med alla pedagoger under barnskötarmöte, förskollärarmöte samt kommande APT i oktober.

Systematiskt under året görs följande:

Varje månad ansvarar förskolläraren i resp. grupp för att det blir en reflektion kring nuläge, åtgärd och uppföljning av planen. Alla pedagoger är delaktiga i det praktiska arbetet.

Rektor följer kontinuerligt upp gruppernas dokumentation i vårt systematiska kvalitetsarbete, SKA.

Hur vi arbetar med att förhindra och förebygga kränkande behandling (Åtgärder)

-Närvarande pedagoger.

- Pedagogerna ska vara goda förebilder.

-Att alla barn blir sedda varje dag.

-Ge barnen nya verktyg till kommunikation (tecken, kroppsspråk, visa, lyssna, tala).

-Bekräfta, tydliggöra och förklara alla känslor och finnas där som stöd och vägledare. Alla känslor är ok.

-Att pedagoger jobbar efter samma förhållningssätt.

-Visa stopp och göra/säga förlåt.

-Kompissolen/-Kompisböckerna

-Planera för olika lekgrupper

-Dela oss i mindre grupper/rum

- Göra barnen delaktiga i vardagen.

-Kopplar samtal med barnen till deras egen verklighet

-Slussa barnen vid övergångar

-Aktiv konflikthantering (Vi frågar vad som hänt, vad gjorde du, hur kan vi lösa detta? Vi lyssnar på båda parter. Vi uppmuntrar att säga/göra förlåt samt uppmuntrar att ta emot ett förlåt. Vi bejaka känslor som uppstår. Metoder att använda är individuella möten, samtal, ritprata och forumteater).

- Skapar lekmiljöer inne och ute som är lätta att överblicka

Vad behöver vi utveckla? (Planen)

- Hjälpa till att tolka barnen inför varandra.
- Ge barnen nya verktyg för förståelse. Tex stopphand, hjälpa varandra, samarbete, turtagning, att vänta på sin tur.
- Stanna upp och reflektera vid återkommande situationer. Vad, varför, hur uppstår de?
- Skapa nya och utöka kompisrelationer, genom att planera in olika lekgrupper
- Ge barnen tid att hinna uttrycka sig och visa sina känslor.
- Ge barnen mer positiv förstärkning.
- Se över vår utomhusmiljö, skapa mer intressanta "hörnor"
- Trygghetsvandringar 2 ggr per termin med barnen (borgen, grenar i hörnet, äppelträd)
Kontinuerliga observationer görs
- Se över planerade aktiviteter samt aktiviteter som barnen själva väljer.
- Uppmuntra när barnen själva lösa saker, problem som uppstår.
- Se till att hygiensituationen blir bra för alla barn, anpassa toalettid per grupp och individ.
- Utnyttja rörelserummet mera över dagen
- Dela upp gruppen i mindre grupper
- Ta fram material ute på gården alla dagar
- Gå igenom rutiner, regler och aktiviteter ute på gården

Barns deltagande i planarbetet

Att göra:

- Planen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen på förskolan. Redogör för hur barnen har varit med om att upprätta, följa upp och se över aktuell plan (ex genom intervjuer, trygghetsvandring, observationer, samtal)

Förankring av planen

- Alla pedagoger på förskolan ska aktivt ta del av planen samt arbeta för att den följs.
- Vårdnadshavare informeras om planen under föräldramöte, föräldrasamverkansmöten samt vid inskolning.
- Den finns tillgänglig för vårdnadshavare på förskolans föräldrahylla samt på hemsidan.

Uppföljning och utvärdering

Planen följs upp och utvärderas kontinuerligt på pedagogmöten utifrån att vi arbetar med Förlikabehandling och mot kränkande behandling som en del av ett målutvecklingsområde vi kallar Vänskap läsåret 2021 2022. Analys av arbetet görs vid terminsslut dec/juni.

Utvärdering av förgående plan

- Redogör för de åtgärder från förra året som genomförts såväl de som inte genomförts.
- Redogör för utvärderingen, huruvida åtgärderna nått målen.
- Redogör för hur vi ska gå vidare.

Riktlinjer och rutiner för att förhindra diskriminering trakasserier sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Att upptäcka diskriminering och kränkning

Alla som arbetar på förskolan ansvarar för att i den dagliga verksamheten på olika sätt vara observant på hur förskolans barn och vuxna mår.

Så här gör vi:

- Att pedagogerna är nära barnen, observerar, lyssnar och samtalar.
- Det individuella mötet.
- Vara extra uppmärksam under hygiensituationer, så att barnen får den intimitet de behöver vid exempelvis toalettbesök.
- Att undervisa om vänskap och kompisar.
- Att samtala med barnen om värdegrundsfrågor.
- Att diskutera värdegrundsfrågor på pedagogmöten, avdelningsmöten och planeringsdag.
- Att arbeta för en god kontakt med vårdnadshavare.
- Att pedagogerna är uppmärksamma på förändring i barns beteenden och har kontakt med vårdnadshavarna kring detta.
- Att se över svaren via kundenkäten.

Åtgärdande arbete

Rutin vid akuta situationer

Samtliga pedagoger på förskolan har skyldighet att rapportera misstanke om diskriminering eller kränkning. Vid misstanke lämnas anmälan till rektor. Rektor anmäler vidare till huvudman.

- Det är viktigt att vi direkt uppmärksammar det som hänt. Prata om det som hänt med den som upplever kränkningen. När det gäller barn är det viktigt att lyssna på barnen och att ta barnets ord på allvar.

- Vid kränkning, dokumentera från start, sammanfatta vad som har sagts. Prata med berörda, barnen/de vuxna får ge förslag på lösningar på problemet. När alla inblandade har fått möjlighet att yttra sig kan förskolan göra en objektiv bedömning och planera stödåtgärder. Se bilaga 1

- Vid en händelse av kränkning och upprepade kränkningar, informeras alltid vårdnadshavare.

- Vid allvarigare händelser ska rektor kontaktas och vidare åtgärder vidtas. Förskolan anmäler händelsen till huvudmannen. Se bilaga 2.

Utreda och dokumentera

Förskolans insatser ska dokumenteras, följas upp och utvärderas. Dokumentationens funktion är att kunna följa upp åtgärder och att kunna förändra dem eller sätta in nya åtgärder. Vid en kränkning ska det alltid ske en utredning. Viktigt att vi försäkrar oss om att kränkningen upphört. Samtal skall ske med både den som blivit kränkt och den som kränkt annan person. Underlag och dokumentation och uppföljning av händelser ska relateras till planen mot diskriminering och kränkande behandling. Se bilaga 1, 2 och 3.

Bilaga 1

Utredning om kränkande behandling

Datum	Pedagog
Utsatt person:	Förskola:
Person som har uppmärksammat problemet:	
Person som har utfört kränkningen:	
Händelseförlopp:	
Personer som deltar vid samtalet:	
Datum för uppföljningssamtal	
Underskrift av närvarande parter:	

Bilaga 2

Åtgärder vid kränkande behandling

Datum	Namn
Förskola:	
Rektor:	
Närvarande:	
Nuläge:	
Mål:	
Åtgärder – så här ska vi arbeta	
Ansvarig	
Datum för uppföljningssamtal	
Underskrift av närvarande parter:	

Bilaga 3

Uppföljning av åtgärder vid kränkande behandling

Datum	Namn
Förskola:	
Rektor:	
Närvarande:	
Hur har det gått? Är målet uppnått:	
Åtgärder – så här ska vi arbeta	
Ansvarig	
Ärendet ej avslutat. Nytt uppföljningsdatum	
Ärendet avslutat datum	
Underskrift av närvarande parter:	

Bilaga 4

Lagar

Bestämmelser i skollagen (2010:800), vilken kräver en plan mot kränkande behandling, diskrimineringslagen (2008:567) (ny 2017) som kräver en årlig dokumentation över det systematiska likabehandlingsarbetet och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

Lagarna och bestämmelserna har som ändamål att både skydda barnens och de vuxna mot orättvisor och bidra till att möjligheterna och förutsättningarna till ett tryggt och gott liv för alla förbättras.

Bilaga 5

Diskrimineringsgrunderna

I lagen finns det 7 diskrimineringsgrunder som avses

- **Kön:** att någon är kvinna eller man, skollagen tillämpar ordet **könstillhörighet**.
- **Könsöverskridande identitet eller uttryck:** att någon inte definierar sig som man eller kvinna eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön
- **Etnisk tillhörighet:** nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande
- **Funktionsnedsättning:** fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller uppstått från födsel och kan förväntas att bestå.
- **Sexuell läggning:** homosexuell, heterosexuell eller bisexuell läggning.
- **Ålder:** Uppnådd levnadslängd
- **Religion** eller annan trosuppfattning

Bilaga 6

Definition av olika begrepp

Diskriminering innebär att ett barn missgynnas direkt eller indirekt av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Det finns olika former av diskriminering som: direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier, instruktioner att diskriminera.

Trakasserier är en form av diskriminering. De bygger också på diskrimineringsgrunderna. Det är ett uppträdande som kränker ett barns eller vuxens värdighet. När det gäller trakasserier ska man i dessa fall även utgå från den trakasserades upplevelse av att bli kränkt.

Mobbning ersätts med kränkning, kränkande behandling, diskriminering och trakasseri. Handlingen ska inte behöva upprepas för att den ska bryta mot lagen. En gång räcker.

Kränkande behandling är ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker barns värdighet. När det gäller trakasserier ska man i dessa fall även utgå från den trakasserades upplevelse av att bli kränkt.

Kränkningar kan vara

- Fysiska (t.ex. att bli utsatt för slag och knuffar)
- Verbala (t.ex. att bli hotad och kallad kränkande ord, svordomar, ("prata över huvudet"))
- Psykosociala (t.ex. att bli utsatt att bli ignorerad, respektlöshet (inte lyssna) medveten orättvisa, utfrysning, ryktesspridning)
- Text- och bildburna (t.ex. klotter, brev, lappar, e-post, sms, mms)

Annan kränkande behandling är uppträdanden som kränker någons värdighet men som inte har med diskrimineringsgrunderna att göra

Det är barnet eller den som utsatts som avgör om beteendet eller handlingen är oönskat eller kränkande.

Förbud mot repressalier

Den som anmält diskriminering eller påtalat om någon bryter mot lagen om diskriminering finns det ett lagskydd mot att bli bestraffad.

Förskolan LÄR 2021–20212

Handlingsplan vid incident då barn biter eller blir bitna

När ett barn på förskolan bits krävs information och insatser för alla som är berörda. Det är viktigt att all personal och alla föräldrar vet vad/hur förskolan agerar när ett barn har ett upprepat bitbeteende. Och vad/hur man tar hand om barnet som blir bitet. Här följer en handlingsplan som är till stöd om Förskolan LÄR råkar ut för problem med barn som biter eller blir bitna.

Barn som blir bitet:

- Ta först hand om barnet som blivit bitet.
- Trösta barnet och visa empati.
- Kyl ner bitmärket med en ispåse eller liknande

Föräldrarna till barnet som blivit bitet:

- Berätta för föräldrarna att barnet blivit bitet, ring gärna och informera innan hämtning. Beklaga händelsen och säg att vi är ledsna över att vi inte alltid kan förhindra att sådant här sker. Viktigt att berätta om handlingsplanen vi arbetar efter vid upprepat bitbeteende.
- Föräldrarna informeras om vårt förhållningssätt och om vikten av att föräldrarna agerar på samma sätt.
- Berätta vad som hände och vad vi gjort. Försök att vara förhållandevis kortfattad och att ett upprepat bitbeteende dokumenteras och följs upp.
- Berätta för föräldrarna att det tyvärr inte är helt ovanligt att små barn biter varandra.

Barnet som biter:

- När/om barnet biter eller försöker att bitas, reagera med ett kraftfullt betonat **NEJ**, ge minimalt med uppmärksamhet vid den akuta situationen/tillfället.
- Försök att ha samtal med barnet så fort som möjligt efter att vi tagit hand om det bitna barnet eller att någon annan personal tar detta samtal direkt. Förklara då med neutral röst för barnet att det inte får bitas. Anpassa språket till barnets ålder och utvecklingsnivå.
- Observera uppmärksamt vad som kan vara skälet till bitbeteendet och dokumentera händelsen, var och hur barnet bits. Det är viktigt att försöka hitta ett mönster i bitbeteendet.
- Bekräfta barnet med ett positivt bemötande och försök förstärka barnets positiva handlingar i andra sammanhang.
- Gör dagliga och ofta förekommande övningar i att träna barnet att ta kontakt med andra barn på ett positivt sätt.
- Vid aktiviteter och fri lek måste ansvarsfördelningen vara tydlig för hela arbetslaget. Det är viktigt att observera barnet noga och att i möjligaste mån inte lämna barnet utan uppsikt.

Föräldrarna till barnet som biter:

- Berätta för föräldrarna, gärna i ett telefonsamtal, att deras barn har bitit ett annat barn. Undvik att uppträda anklagande eller upprört.
- Berätta för föräldrarna att det tyvärr inte är helt ovanligt att små barn biter varandra. Ta gärna upp saker som kan vara orsaker till att barn biter.
- Berätta vad som hände och vad vi gjort. Uppmuntra föräldrarna att under lugna och trygga förhållande samtala med barnet att bitbeteendet inte är accepterat. Viktigt att be föräldrarna vara observanta på om barnet har ett bitbeteende i andra sammanhang än

på förskolan.

- Berätta om att vi har en handlingsplan som vi arbetar efter vid upprepat bitbeteende.
- Föräldrarna informeras om vårt förhållningssätt och om vikten av att föräldrarna agerar på samma sätt.
- Visa att vi har förståelse för deras barn men inte godtar själva bitandet. Var tydlig med att vi har en fortsatt god relation med barnet.

I arbetslaget:

- Gör en gemensam kartläggning över problemets omfattning. Prata igenom om vad vi tror kan ligga bakom bitproblematiken. När och hur händer det? Skriv ner våra funderingar och slutsatser.
- Se till att all personal håller ett extra öga på barnet som biter.
- Bestäm att arbeta efter handlingsplanen under en tidsbestämd period och följ därefter upp för att se hur vi utifrån detta kan arbeta vidare. Vid behov boka samtal med föräldrarna till barnet som har ett upprepat bitbeteende.
- Om problemet fortsätter: Lyft problematiken på ett avdelningsmöte tillsammans med rektor för att se hur vi ska gå vidare.

